

ÖĞRETMENLER İÇİN BAZI PRATİK ÖNERİLER

- Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği hakkında daha fazla okuyun, öğrenin ve konuşun. Eğitimlerle kendinizi güncel tutun.
- LGBTİ+ öğrencilerin varlığını kabul edin, tüm öğrencilerin heteroseksüel olduğu varsayımından kaçının.
- Öğrencilere cinsiyet kimliği atamayın, öğrencilerin tümünün na-trans olduğunu varsaymayın.
- LGBTİ+ öğrencilere karşı koşulsuz ve olumlu kabulü benimseyin.
- LGBTİ+ öğrencileri dinleyin, seslerine kulak verin.
- Öğrencilerin çok çeşitli olduğunu ve haklarının eşit olduğunu unutmayın.
- Öğrencilerin başvurabilecekleri güvenli alanlar belirleyin (PDR servisi, okul danışmanı, güvendikleri bir öğretmen vb.), bunu açıkça konuşun.
- Sınıf ve okul ortamında, nefret söylemine, ayrımcılığa ve şiddete sıfır tolerans ilkesini benimseyin ve teşvik edin.
- Sınıf içi materyallerini gözden geçirin, bilimsel yaklaşımdan uzak, kadın erkek cinsiyet rollerini pekiştiren, nefreti, ayrımcılığı ve şiddeti normalleştiren içerikleri eleyin.
- Aile çeşitliliğinden (iki anne, iki baba, anne ve çocuğu, baba ve çocuğu, vb.) bahsedin.
- Öğrencilerinizle yaptığınız çalışma, etkinlik, oyun, kulüp ya da spor faaliyetlerinde ikili cinsiyete dayalı gruplandırma yapmaktan (kızlar ve oğlanlar) kaçının. Kendilerinin seçmesine fırsat verin.
- Öğrencilerinize ihtiyaç duydukları her konuda destek istemeye hakları olduğunu ve destek talep etmenin acizlik/zayıflık olmadığını açıklayın.
- Meslektaşlarınız ile LGBTİ+ hakları, ihtiyaçları ve homofobi, bifobi, transfobi, nefret söylemi, ayrımcılık, zorbalık ve şiddet üzerine konuşun.
- Odanızın kapısına, defterinize, laptopunuza LGBTİ+ çıkartmaları veya sembolleri koyarak öğrencilerinize LGBTİ+ destekleyicisi olduğunuzun mesajını verin.

Sivil Toplum Örgütleri ile İşbirliğinin Önemi

Kuir Kıbrıs Derneği, LGBTİ+'lar için kaynaklara erişim ve gerekli desteğin sağlanması konusunda büyük önem taşımaktadır. Derneğin LGBTİ+'lar için sunduğu psikolojik, hukuki, sosyal hizmet ve akran danışmanlığı destekleri bulunmaktadır. Ayrıca, Kuir Kıbrıs Derneği, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliği hakkında öğretmenler için eğitimler sağlamaktadır. Bu kaynaklardan yararlanmak ve bu kaynakları desteklemek için Kuir Kıbrıs Derneği Dayanışma Hattı ile iletişime geçebilirsiniz.

Kuir Kıbrıs Derneği

Kuir Kıbrıs Derneği; cinsiyet, cinsiyet ifadesi, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılıklara karşı mücadele eden bir sivil toplum örgütüdür. Kuir Kıbrıs, LGBTİ+'ların insan haklarına erişimini sağlamak için hukuk, eğitim, psikoloji ve sağlık alanlarında, yerel ve uluslararası olarak çalışmaktadır.

Gökkuşluğu Projesi

Avrupa Birliği tarafından Kıbrıslı Sivil Toplum İş Başında VII Hibe Programı kapsamında finanse edilen ve Kuir Kıbrıs Derneği tarafından yürütülen Gökkuşluğu Projesi 13 Nisan 2022 tarihinde başlamıştır ve 30 ay sürecektir.

- ☎ +90 542 858 58 47 🌐 queercyprus
🌐 www.queercyprus.org 📧 kuirkibris
- 📍 Ferruh Cambaz Sokak, 4, Köşklüçiftlik,
İnsan Hakları Evi, Lefkoşa, Kıbrıs

İŞ BİRLİĞİ İLE

KTOEÖS

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Kuir Kıbrıs Derneği'nin sorumluluğunda ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

LGBTİ+ KAPSAYICI EĞİTİM MÜMKÜN

EŞİTLİĞİ SAĞLA,
FARK YARAT!

Avrupa Birliği tarafından
finans edilmektedir

Giriş

Cinsiyet kimlikleri veya cinsel yönelimleri ne olursa olsun tüm öğrenciler okul ortamlarında kendilerini güvende ve desteklenmiş hissetmeyi hak eder. Ne yazık ki birçok LGBTİ+ öğrenci, okullarda akademik başarılarını, akıl sağlıklarını ve genel sağlık durumlarını olumsuz etkileyebilecek ayrımcılık, taciz ve zorbalığa maruz kalmaktadır. Bu broşür, LGBTİ+ öğrencilerin ve toplulukların eğitim ortamlarında kabul görmesi ve desteklenmesinin nasıl sağlanabileceği konusunda bilgi vermektedir.

LGBTİ+ Terminolojisi

LGBTİ+: Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks ve Artı kimliklerinin baş harflerinden oluşan kısaltmadır.

- Lezbiyen, Gey, Biseksüel, cinsel yönelim;
- Trans ve non-binary (ikilik dışı) cinsiyet kimliği;
- İnterseks ise cinsiyet özellikleri/karakteristiği ile ilgili kavramlardır;
- Artılar ise LGBTİ tanımının dışında kalan cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliklerini temsil eder.

Cinsel Yönelim: Belli bir cinsiyetteki kişiye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimi ifade eder.

■ **Eşcinsel (Homoseksüel):** Duygusal, romantik, ve/veya cinsel olarak aynı cinsten kişilere yönelmiş olan kadın (**lezbiyen**) ya da erkek (**gey**).

■ **Biseksüel:** Birden fazla cinsiyete karşı romantik, duygusal ve/veya cinsel çekim duyan kişi.

■ **Heteroseksüel:** Duygusal, romantik, ve/veya cinsel olarak karşı cinsten kişilere yönelmiş olan kişi.

Cinsiyet Kimliği: Kişinin kendisini hangi cinsiyette hissettiğini ve başkaları tarafından nasıl görülmek istediğini ifade eden içsel benlik algısıdır.

■ **Trans:** Atanan cinsiyetinden farklı bir cinsiyette kendini tanımlayan kişileri ifade eden şemsiye bir kavramdır.

■ **Na-trans (Cis-gender):** Trans olmayan kişiler için kullanılan kelimedir.

■ **Non-Binary (İkilik Dışı):** Cinsiyet kimliğini "kadın" veya "erkek" şeklinde tanımlamayan kişileri kapsayan şemsiye bir kavramdır. İkili olmayan cinsiyet kimliği çeşitliliğidir.

Cinsiyet Karakteristiği:

■ **İnterseks:** Kişilere doğduklarında atanan eril ya da dişi cinsiyet kabulünün dışında, bu kategorilere varsayıldığı şekilde uymayan ya da her iki kategorinin özelliklerini (kromozomlar, genital organlar ve/veya hormonal yapı) de taşıyan kişilerdir.

Toplumsal Cinsiyet: Farklı kültür, coğrafya ve farklı tarihsel zamanlarda insanlara toplumsal olarak yüklenen cinsiyet rolleri ve sorumlulukları bütünü ifade eder.

LGBTİ+ Kapsayıcı Eğitim Nedir?

LGBTİ+ kapsayıcı eğitim, eğitim kurumlarında öğrencilerin cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri hakkında doğru bilgilendirilmelerini, haklarının korunmasını, kabul edilmesini ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Ayrımcılık, dışlama ve zorbalık gibi LGBTİ+ öğrencilerin maruz kalabileceği olumsuz davranışların önüne geçmek, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmeleri ve özgürce öğrenmeleri için LGBTİ+ kapsayıcı eğitim gereklidir. Bu eğitim sadece öğrenciler değil, öğretmenler, diğer eğitim çalışanları ve akranlar için de bilgi ve donanıma sahip güvenli bir alan sağlar.

LGBTİ+ Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar

LGBTİ+ öğrencilerin okullarda öğretmen, akranlar ve diğer okul personelleri tarafından karşılaştığı zorluklar, LGBTİ+ olmayan öğrencilere kıyasla çok daha yüksektir. Örneğin:

- Sözel şiddet, hakaret, lakap takma ('yumuşak', 'top' vb.)
- Fiziksel şiddet (itme, çekiştirme, vurma vb.)
- Cinsel şiddet (Rıza dışı cinsel içerikli tutumlar, davranışlar vb.)
- Dedikodu
- Grup aktivitelerinden ve oyunlardan dışlanma
- Cinsiyetçi üniforma, saç kestirme zorunluluğu
- Giyinme odalarının ve tuvaletlerin kadın ve erkek olarak ikili cinsiyetlendirilmesi

Zorbalık ve Ayrımcılıkların LGBTİ+'lar Üzerindeki Olası Sonuçları

- Düşük akademik başarı
- Eğitimi yarıda bırakma/tamamlayamama
- Okuldan kaçma
- Daha az arkadaş ve sosyal ağ
- İntihar girişimi veya intihar düşünceleri
- Sigara ve alkol bağımlılığı
- Riskli cinsel davranışlar
- Depresyon, kaygı, panik atak, okul korkusu gibi akıl sağlığı problemleri

Bu riskler LGBTİ+'ların ayrımcılık ve önyargılara maruz kaldığında yükselmektedir. Akılda tutulmalıdır ki her LGBTİ+ gereken desteğe eriştiğinde bu sıralanan risk faktörleri azaltılabilir ve önenebilir.

LGBTİ+ Öğrencileri Eğitimde Kapsamak ve Desteklemek İçin Neler Gerekli? ¹

Kapsayıcı Bir Politika: Okulların cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya ifadesine dayalı ayrımcılığı ve tacizi yasaklayan net bir politikası olmalıdır. Bu politika tüm öğrencilere, öğretmenlere ve personele iletilmelidir.

LGBTİ+ Farkındalık Eğitimleri: Ayrımcılığın ve zorbalığın LGBTİ+ öğrenciler üzerindeki etkisi de dahil olmak üzere, LGBTİ+ konularında öğretmenlere ve personele eğitimler sağlanmalıdır.

Kapsayıcı Bir Dil: Okullar; okul politikaları, sınıf materyalleri ve sunumlar dahil olmak üzere tüm yazılı ve sözlü iletişimde kapsayıcı bir dil kullanılmalıdır. Örneğin; cinsiyet ayrımı gözetmeyen zamirlerin kullanımı (örn; onlar/onları) .

Güvenli Alanlar: Okullar, LGBTİ+ öğrenciler için destek grupları ve cinsiyet ayrımı gözetmeyen tuvaletler gibi güvenli alanlar oluşturmalıdır. Bu alanlar kolayca erişilebilir olmalı ve açıkça işaretilenmelidir.

Çeşitliliği Kucaklamak: Okullar, LGBTİ+ tatillerini, Onur Ayı, Açılma Günü ve Ayrımcılığa Sıfır Tolerans günü gibi etkinlikleri tanıyarak ve teşvik ederek çeşitliliği kutlamalıdır.

Zorbalıkla Mücadele: Okulların zorbalık ve tacize karşı sıfır tolerans politikası olmalı ve mağdur olan öğrencilere kaynak sağlamalıdır. Öğretmenler ve personel, herhangi bir zorbalık veya taciz olayını ele alırken dikkatli olmalıdır.

Kapsayıcı Bir Müfredat: Ders müfredatının ilgili olabilecek yerlerinde insan hakları, cinsel yönelim çeşitliliği, toplumsal cinsiyet eşitliği, nefret söylemi, ayrımcılık, zorbalık ve şiddetle mücadele gibi konular ele alınmalıdır.

LGBTİ+ ve Toplumsal Cinsiyet Kulüpleri: LGBTİ+'ların ve destekleyicilerin, ayrımcılığa karşı birlikte mücadele etmelerini sağlayacak okul kulüpleri oluşturulmalı ve bu kulüpler okul yönetimi ve öğretmenler tarafından desteklenmelidir.

1 Kaos GL Derneği. Eğitimciler İçin Kılavuz: LGBTİ+ Öğrencilerin Haklarını Nasıl Korumalı? Erişim tarihi: Nisan 8, 2023, <https://www.kaosgl.org/wp-content/uploads/2021/02/LGBTİ-Oğrenci-Haklari-Kilavuzu.pdf>.

Trans Öğrenciler İçin Neler Yapabilirsiniz?

Trans öğrenciler, eğitim sisteminde diğer öğrencilere göre katı cisnormatif ve heteronormatif dayatmalara, zorluklara ve hak ihlallerine maruz kalmaktadırlar.

■ İsimlere ve hitaplara önem verin, her öğrencinin, cinsiyet kimliğine uygun isim ve hitapla çağrılmaya hakkı vardır.

■ Okulun resmi kayıtlarında öğrencinizin kimlikteki ismi ve cinsiyeti geçse de resmi olmayan diğer okul belgelerinde kendisi için seçtiği ismin ve kendisini ait hissettiği cinsiyetin kullanılmasına özen gösterin ve buna saygı duyun.

■ Trans öğrenciler, okul yönetmeliğine uygun şekilde cinsiyet kimlikleriyle uyumlu kıyafetler giyme hakkına sahiptir. Onlara sıkı kıyafet kuralları uygulamayın, buna saygı duyun.

